

## Ulkoasiainvaliokunnan mietintö 10/1997 vp

**Hallituksen esitys 31/1997 vp Euroopan yhteisöjen ja niiden jäsenvaltioiden sekä Marokon kuningaskunnan välisestä assosiaatiosta tehdyn Euro-Välimeri -sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä**

Eduskunta on 17 päivänä huhtikuuta 1997 lähettänyt ulkoasiainvaliokunnan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen 31/1997 vp.

### Hallituksen esitys

Esityksessä ehdotetaan, että eduskunta hyväksyisi Brysselissä 26 päivänä helmikuuta 1996 tehdyn Euro-Välimeri -sopimuksen Euroopan yhteisöjen ja niiden jäsenvaltioiden sekä Marokon kuningaskunnan välisestä assosiaatiosta.

Euro-Välimeri -sopimus kattaa asteittain toteutettavan teollisuustuotteiden vapaakaupan ohella poliittisen vuoropuhelun Marokon ja Euroopan unionin välillä. Sopimus sisältää lisäksi määräyksiä taloudellisesta yhteistyöstä erityisesti talouskasvua ja työllisyyttä edistävillä aloilla. Tarkoituksena on kehittää yhteistyötä talouden, yhteiskunnan, kulttuurin ja rahoituksen alalla. Omana kohtanaan sopimuksessa on mainittu huumeiden vastainen taistelu.

Sopimus sisältää edelleen määräyksiä, jotka liittyvät yhteistoimintaan väestön elinolojen parantamiseksi. Lisäksi sopimus sisältää määräykset palveluiden, asettautumisoikeuden ja pääomienliikkuvuuden laajentamisesta sekä kilpailun edistämisestä.

Valtaosa sopimuksen määräyksistä kuuluu yhteisön toimivaltaan. Sopimuksen nojalla toteutettava poliittinen vuoropuhelu kuuluu yhteiseen ulko- ja turvallisuuspolitiikkaan ja kuuluu siten hallituksen välisenä yhteistyönä jäsenvaltioiden toimivaltaan.

Poliittinen vuoropuhelu tähtää Välimeren alueen turvallisuuden, vakaiden olojen ja keskinäisen suhdekehityksen tukemiseen. Kauppapoliittisesti sopimus tähtää teollisuustuotteiden osalta vapaakauppa-alueen muodostamiseen tietyn siirtymäajan puitteissa. Pyrkimyksenä on li-

säksi maatalous- ja kalataloustuotteiden kaupan asteittainen vapauttaminen

Marokon Euro-Välimeri -sopimus on luonteeltaan jaetun toimivallan sopimus, eli sen määräykset kuuluvat osittain jäsenvaltion ja osittain yhteisön toimivaltaan. Suomi hyväksyy siten omalta osaltaan sopimuksen hallitusmuodon 33 §:n ja valtiopäiväjärjestyksen 69 §:n mukaisesti. Sopimuksen määräykset assosiointineuvoston perustamisesta, tehtävistä ja toimivallasta kuuluvat hallituksen käsityksen mukaan lainsäädännön alaan.

Eduskunnan perustuslakivaliokunta on Viron Eurooppa-sopimusta koskevassa lausunnossa (PeVL 20/1995 vp) todennut, että assosiointineuvoston päätösvalta antaa verraten vähäisen mahdollisuuden siihen, että assosiointineuvosto päättäisi jäsenvaltioiden toimivaltaan kuuluvista, valtiosääntömme kannalta lainsäädännön alaan kuuluvista seikoista. Eduskunnan hyväksymän perustuslakivaliokunnan kannanoton mukaisesti Viron Eurooppa-sopimuksen voimaansaattamislakiehdotus voitiin käsitellä tavallisessa lainsäätämisyjärjestyksessä.

Koska Marokon Euro-Välimeri -sopimus vastaa institutionaalisilta puitteiltaan ja assosiointineuvoston toimi- ja päätösvalan osalta Viron Eurooppa-sopimusta, hallituksen käsityksen mukaan Marokon kanssa tehtyyn sopimukseen sovellettaisiin tavallista lainsäätämisyjärjestystä.

### Valiokunnan kannanotot

Euro-Välimeri -sopimuksella perustettava Euroopan yhteisöjen ja niiden jäsenvaltioiden sekä Marokon välinen assosiointi luo puitteet osapuolten väliselle vuoropuhelulle ja poliittisten suhteiden kehittämiseksi. Ulkoasiainvaliokunta katsoo, että väestön elinolojen parantamiseen tähtäävä politiikka on omiaan helpottamaan

Euroopan unionin alueelle suuntautuvaa siirtolaisuutta. Lisäksi valiokunta pitää perusteltuna, että huumaiden vastaisen taistelun merkitystä korostetaan ja että siitä otetaan sopimukseen nimenomainen kohta.

Valiokunnan käsityksen mukaan sopimus luo entistä paremmat monenväliset institutionaaliset puitteet poliittisten suhteiden kehittämiseksi Euroopan unionin ja Marokon välille. Samalla valiokunta kuitenkin toteaa, että sopimus ei rajoita Suomen ja Marokon välisten kahdenvälisten poliittisten suhteiden merkitystä, vaan se täydentää niitä.

Suomen vienti Marokkoon on kasvanut 1990-luvulla noin kolmanneksen. Tullien poistuminen tullee edelleen kasvattamaan vientiämme. Marokosta on Suomeen tuotu pääasiassa hedelmiä ja kasviksia. Pyrkimykset maataloustuotteiden tuonnin asteittaiseksi vapauttamiseksi ovat Suomen edun mukaisia, koska tuotteet eivät kilpaile Suomessa tuotettavien tuotteiden kanssa. Ulkoasianvaliokunta katsoo, että Euro-Välimeri-sopimus on kokonaisuudessaan omiaan helpottamaan kauppaa Marokon ja EU:n jäsenvaltioiden välillä.

Sääntämisjärjestyksen osalta ulkoasiainvaliokunta viittaa perustuslakivaliokunnan Viron Eurooppa-sopimuksesta antamaan lausuntoon (PeVL 20/1995 vp), jonka mukaan eduskunnan suostumus Eurooppa-sopimuksen hyväksymiseen on tarpeen ja että sopimuksen voimaan-

saattamislakiehdotus voidaan käsitellä johtolauseensa mukaisesti tavallisessa lainsäädäntöjärjestyksessä. Valtiopäiväjärjestyksen 4 a luvun säännösten tarjoamiin vaikuttamismahdollisuuksiin viitaten valiokunta edellyttää,

*että valtioneuvosto jäsenvaltion toimivaltaan kuuluvissa lainsäädäntökysymyksissä huolehtii EU:n neuvostossa siitä, ettei assosiointineuvostossa päätetä tällaisista asioista ennen kuin niiden järjestämiseen kansallisin lainsäädäntötoimin on ollut kohtuullisesti aikaa.*

Edellä esitetyn perusteella valiokunta ehdottaa kunnioittaen,

*että Eduskunta hyväksyisi Brysselissä 26 päivänä helmikuuta 1996 Euroopan yhteisöjen ja niiden jäsenvaltioiden sekä Marokon kuningaskunnan välisestä assosiaatiosta tehdyn Euro-Välimeri -sopimuksen määräykset, jotka vaativat eduskunnan suostumuksen.*

Samalla valiokunta ehdottaa,

*että hallituksen esitykseen sisältyvä lakiehdotus hyväksyttäisiin muuttamattomana.*

Helsingissä 3 päivänä kesäkuuta 1997

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Markus Aalto-nen /sd, jäsenet Esko Aho /kesk, Esko Helle /vas, Tytti Isohookana-Asunmaa /kesk, Kauko Ju-

hantalo /kesk, Ilkka Kanerva /kok, Antero Kekkonen /sd, Juha Korkea-osa /kesk, Martti Tiuri /kok, Jarmo Wahlström /vas ja Ben Zyskowitz /kok sekä varajäsen Kimmo Sasi /kok.